

D ů v o d y:

Není pochybnosti o tom, že propadnutí sporných předmětů bylo obsaženo v trestním nálezu ze dne 10. října 1932, č. j. 1098/R, který byl vydán proti Arnoldu L., a že bylo také částí trestu. V zákoně o podomním obchodě ze dne 4. května 1926, č. 87 Sb. z. a n. se uvádí § 19, na základě něhož došlo k trestnímu nálezu, a také další §§ 20 a násl. až do § 25 v hlavě IV, pojednávají o »ustanoveních trestních«, z čehož plyne, že také ono propadnutí, o němž se mluví v § 19, č. 5, náleží k ustanovením trestním. V zákoně se neřeší otázka, smí-li býti propadnutí vysloveno jen u předmětů, patřících odsouzenému podomnímu obchodníku, či má-li býti vysloveno a účinné bez zřetele na vlastnictví, tedy také na újmu třetích osob a zejména i takových, které ani na trestném jednání, jež dalo podnět k trestnímu řízení a k trestnímu nálezu, ani v trestním řízení účastny nebyly. Je všeobecnou zásadou, že trest má stihnouti jen vinníka, nechť již v jeho osobě nebo majetku, nikoli však osoby třetí, jež na trestném činu neměly podílu ani účastenství. Proti takovýmto osobám nemohl by trestní nález býti vydán ani v příčině propadnutí bez výslovného ustanovení zákona, jehož však v souzeném případě není. Proto jest míti zato, že v souzeném případě ani zákonem, ani nálezem nebyla dotčena práva žalobkyně jako osoby třetí, jestliže v řízení oprávněm není již sporu o tom, že zabavené předměty, u nichž vysloveno bylo propadnutí, jsou vlastnictvím, že ona byla jejich vlastníci také v době vydání trestního nálezu, že je dala do komise Jakubu K., že ten je svěřil Arnoldu L., kterého žalobkyně ani neznala, a že nevěděla ani o tom, že Arnold L. provozuje jejími klenoty nedovolený podomní obchod. Právem tedy uvádí procesní soud, že se žalobkyně jako vlastnice zboží na přestupku naprosto nezúčastnila. Bylo by možno poukázati k zákonům, kde jest dovoleno propadnutí zabavených věcí bez zřetele na to, komu věci patří, a kde je to výslovně stanoveno. Ustanovení takové má své důvody v povaze trestného jednání nebo také v povaze samých předmětů, o něž jde, anebo podle povahy zájmů, jež mají býti chráněny a jež snad vyžadují, aby byly zasaženy předměty bez zřetele na osobu vlastníkovou.

V souzeném případě jde však o předpis z oboru živnostenského práva a nelze říci, že by ochrana zájmů v tomto oboru podle své povahy nutně vyžadovala opatření, jimiž by měly býti postiženy také osoby na trestném činu nijak nezúčastněné. Pouhá úvaha o tom, že by snad bylo umožněno unikati následkům zabavení a propadnutí v souzeném případě, sama nestačí k zamítnutí žaloby.

Čís. 16579.

K otázce závadnosti srovnávací reklamy.

Nelze zakázati vůbec jakéhokoliv srovnání výrobků a zařízení soutěžitelských podniků, ježto jest možno, že za určitých okolností může dojíti ke srovnání, jež by podle poměrů nebylo v rozporu s předpisy zákona proti nekalé soutěži.

Příčí se dobrým mravům soutěže, obírá-li se někdo bez zvláštního popudu a nejsa k tomu nucen zvláštními okolnostmi případu poměry jiného podnikatele tak, že zasahuje rušivě do jeho zájmů, a pokračuje-li v takovém jednání, i když byl na závadnost jeho upozorněn. Pro soutěžitele má již to samo o sobě býti dostatečným důvodem k tomu, aby od takového jednání upustil. To platí tím spíše, nejsou-li srovnávací projevy pravdivé.

Závadnost údajů automobilové továrny v insertech a oznámeních, že železnice jsou dopravním prostředkem zastaralým, drahým a že se jízda v automobilu určité značky vyrovná v každém směru jízdě ve vlaku, zejména v první třídě vozové, nebo ji v každém směru předčí.

Železnice a továrna vyrábějící dopravní prostředky jsou soutěžiteli ve smyslu § 46 zák. proti nekalé soutěži (č. 111/1927 Sb. z. a n.).

U nároku na náhradu škody se nevyžaduje přesného důkazu všech pravotvorných skutečností (§ 16, odst. 3, uved. zák.).

(Rozh. ze dne 17. prosince 1937, Rv I 1850/37.)

V jízdním řádě Čedoku, vydaném na rok 1934, byl otištěn inserát žalované firmy »A.« v tomto znění: »Stanice po celé zemi podle své volby může míti majitel automobilu. Má jej tam, kde ho potřebuje, kde zastaví svůj motor a přitáhne brzdu. Ani ten, kdo si zaplatí zvláštní vlak, nemůže jeti jinde než po kolejích. Malému vozu »Aero« jsou přístupny ulice, silnice, polní i lesní cesty a malebné horské serpentiny. Majitel vozu »Aero« má ve svém automobilu 3 až 5 sedadel I. třídy a platí na benzin méně než za jediný lístek třetí třídy. Vlastní vůz »Aero« poskytuje však ještě více než pouhou dopravu: požitek z jízdy. Prodejny »A.« Vám ochotně předvedou nádherné letošní typy, Aero malý vůz pro velké cesty.« Následuje označení žalované firmy s přesnou adresou její prodejny v P. Nad textem je vyobrazena bílou a černou barvou v černém poli zeměkoule; v levém dolním rohu tohoto obrazce jest vyobrazeno malé, zřejmě třisedadlové auto Aero. Domáhaje se na podkladě toho, co uvedeno žalobou, aby žalovaná firma A. byla uznána povinnou 1. zdržeti se v insertech a ve veřejných oznámeních jakéhokoliv srovnávání svých výrobků s podnikem čs. drah, zejména poukazováním na zařízení neb výkony československých státních drah, v němž se železnice označuje za dopravní prostředek zastaralý, překonaný, drahý a méně hodnotný, a dále že jest povinna zdržeti se údajů, podle nichž se jízda v automobilu značky Aero v každém směru vyrovnává jízdě ve vlaku a zejména I. třídě vozové, nebo že i dokonce ji v každém směru předčí; 2. zaplatiti žalobci pro utrpěné příkoří 10.000 a 3. že jest žalobce oprávněn uveřejniti rozsudek na útraty žalované, přednesl žalující Československý stát (železniční správa) k odůvodnění žaloby v podstatě toto: Dotčený inserát jest závadný vůbec s hlediska dobrých mravů soutěže, jednak vychvaluje veřejně a klamavým způsobem automobil žalované inserující firmy, jednak zlehčuje za účelem soutěže nepravdivými údaji zařízení žalobcova

podniku, t. j. státních drah takovými údaji, které jsou způsobilé poškodití soutěžitele. Žalovaná zdůrazňuje domnělé přednosti svého vozu a zároveň zlehčuje výhody a solidnost, poskytované československými státními drahami cestujícím státních drah. Závadný inserát se snaží u průměrného čtenáře, a to zajisté s úspěchem dolíčiti, že ani zvláštní vlak neposkytuje cestujícím té výhody, jaké poskytuje vůz značky »A.«, tvrdí, že vlak může jeti jenom po kolejích, jako by v tom byla méněcennost vlakové dopravy, zamlčuje, že i automobil jest vázán na dobrý stav cest a že vlaková doprava jest mnohdy kratší než automobilová po silnici. Zvlášť závadným s hlediska dobrých mravů soutěže jest údaj, že majitel vozu A. má ve svém vozu 3 až 5 sedadel I. třídy a platí za benzin méně, než za jediný lístek třetí třídy. Tento údaj zlehčuje zařízení podniku žalující strany a jest klamný. Jízda na sedadlech vozu A. nemůže se zdaleka rovnati jízdě na sedadlech v I. třídě vlaku ani co do rozměru, ani co do pohodlí a první třída, jaká je dnes zavedena jen u rychlovlaků, zejména mezinárodních, a tudíž zpravidla ve vozech čtyřosových, poskytuje cestujícím všemožné pohodlí, možnost vstáti, projítí se, použití jídelního, eventuálně též spacího vozu, upotřebení klosetu, cestující mimo to může za jízdy libovolně regulovati teplotu v oddíle a jízda, zejména čtyřosými vagony je plynulá, rychlá, bez znatelnějších otřesů, kdežto cestující ve voze »A.« takovýchto možností nemají. Cestující na zadním sedadle tohoto vozu je vydán veškeré nepohodě a řidič vozu není vlastně cestujícím, nýbrž pracujícím. V ceně jízdenky I. třídy vlakové dopravy jest zahrnut celý náklad přepravy s ručením železnice podle zákona č. 27/1869 ř. z. resp. podle občanského zákona za možný úraz cestujícího, který není za jízdu nijak odpověden. Naproti tomu řidiče automobilu stíhá i trestní odpovědnost za jízdu a mimo to odpovědnost solidární s vlastníkem automobilu. Co do vydání za benzin jsou tato vydání jen částí z mnoha složek přepravního nákladu spojeného s provozem automobilu, takže žalovaná zamlčuje výdaje za mazivo, opotřebení vozu, daňové povinnosti a pojištění. Mohou tedy vzbuditi údaje závadného inserátu u většiny čtenářů, kteří I. třídou vlaku nikdy nejeli, představu, že ani nejdokonalejší vlaková doprava nemůže cestujícím poskytnouti požitky jízdy vozem »A.«, a právě tento údaj vzhledem na celou svou konstelaci jest způsobilý čtenáře oklamati a odvracetí je od železniční dopravy. Poněvadž subjektivně nekalým jednáním žalované, v jejímž podniku byl čin vykonán, vznikla újma na dobrém jméně žalobcova podniku tím, že podnik ten v očích zákaznictva jest zlehčován a zákazníci nepravdivými údaji od tohoto podniku jsou trvale odvracováni, žádá žalobce náhradu z titulu utrpěného příkoří ve smyslu § 16, odst. 4, zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., a to 10.000 Kč. Žalovaná byla již varována dopisem ministerstva železnic z 15. června 1932, když uskutecnila nekalou soutěž vyvěšením plakátů, na kterých vedle přeškrtnutí v původní barve vyznačené zvětšené jízdence ČSD Praha-Bratislava byl vyobrazen automobil žalovanou vyráběný. Žalovaná však přes onu výstrahu ve své nekalé soutěži pokračuje. Soutěžní úmysl žalované do-

týkati se československých státních drah je zřejmý i z toho, že žalovaná opětovně útočila i jinak na československé státní dráhy v různých inzerátech, jako ve výtisku deníku L. N. ze 16. června 1932 a v magazínu »Žijeme 1932« (ročník I., č. 2). Jízda vozem A. neposkytuje vůbec toho pohodlí a těch výhod, o jakých se inserát žalované firmy zmiňuje, naopak jest jízda vlakem, zejména na delší vzdálenosti, pohodlnější i levnější. I po podání žaloby resp. po zahájení rozepře žalovaná pokračuje v počinech nekalé soutěže tím, že stále ukazuje při doporučování svých výrobků na zařízení a výkony železnice, a pokud žalobce v tom směru mohl zjistiti, uveřejnila žalovaná zase insert v dostihovém programu J.-C. 7. října 1934 tohoto znění: »Jezděte v první třídě. Ve vlacích i na parnicích liší se I. třída od ostatních nadbytkem místa, pohodlnými křesly, elegancí, výpravou a menším návaem. Porovnejte prosím zařízení I. třídy s výpravou vozu Aero 30. Nadbytek místa, příjemná sedadla, elegance, rychlost expresu, vlastní jízdní řád, vlastní volba společnosti, nezávisle výběr cíle a zastávek, nový vůz Aero 30 Vám prokáže radosti a služby vlastního exklusivního silničního expresu. Kdy Vám jej smíme předvésti?« Pod tímto textem je vyobrazen automobil Aero 30 HP a označena žalovaná firma. V příloze deníku L. N. ze dne 2. června 1935 uveřejnila žalovaná insert pod nadpisem »1835: Vídeň—Londýn za 9 dnů . . .« Pod tímto nápisem je vyobrazen starodávný parní vlak, který jezdil v prvopočátcích železnice, a pak následuje text: »Ještě před sto lety trvala cesta z Vídně do Opavy 35 hodin. Odtud bylo další spojení na cestu Pruskem a za 9 dnů byl utrmácený cestovatel v Londýně. Spěcháte-li dnes do Londýna, řeknete si »Aero«! Ať myslíte na letadla či automobily, znamená Aero, že se dostanete do vzdálených míst rychle, bezpečně a příjemně: Rychlým a krásným vozem Aero pojedete stovkou a dosáhnete cestovní průměr lehce 70 km za hodinu. V zatáčkách, kopcích i na špatných cestách zvláště oceníte důmyslný přední náhon, snadné řízení, stoupavost, nízké těžiště vozu Aero 30 a perování výkyvných poloos. V historii dostavník, včera motorové vozidlo, dnes vůz Aero 30. Kdy Vám smíme předvésti Aero 30?« Pod tímto textem jest vyobrazena přední část automobilu značky Aero a označena firma žalované strany. V textu inserátu není řeči o vlaku, nýbrž o někdejší dostavníku. Vyobrazen však není dostavník, nýbrž parní vlak, ačkoliv roku 1935 parní vlaky z Vídně do Opavy ještě nejezdily. Průměrný čtenář denního listu nemá jasné představy o tom, jak vypadal dostavník, ani o tom, jezdil-li v roce 1835 v našich zemích parní vlak, či nikoliv. Vyobrazení vlaku v inserátu, který nutno posuzovati tak, jak působí ve svém celku obsahově s úpravou, je tudíž s to vzbuditi v čtenáři dojem o souvislosti vlaku s inserátem anebo s textem inserátu o zastaralosti železnice ve srovnání s automobilem značky A. Toto soustavné, trvalé a zajisté i zálučné poukazování na zařízení a výkony železnice je druhem reklamy, jehož se mezi soutěžiteli dbajícími dobrých mravů soutěže zásadně neužívá a jehož zejména neužívá žádná jiná automobilka. Touto reklamní činností jsou v nejvyšší míře ohroženy a dotčeny soutěžitelské zájmy českosloven-

ských státních drah. Výše uvedené počiny jsou podle § 15 zákona proti nekalé soutěži důvodem k podání žaloby další jakožto žaloby zdržovací, avšak nová žaloba zdržovací by byla nepraktická, ježto i toto jednání má být postiženo obecným zákazem zdržovacím, o něž jest v žalobě žádáno (rozh. č. 12950 Sb. n. s.). Proto žalobce jen doplňuje skutkový děj a důkazy k dalšímu odůvodnění své žalobní prosby. S o u d p r v é s t o l i c e I. uznal žalovanou povinnou zdržeti se v inserátech a veřejných oznámeních srovnávání svých výrobků s podnikem československých státních drah takovým způsobem, že poukazuje na zařízení nebo výkony československých státních drah tak, že se poukazováním označuje železnice za dopravní prostředek zastaralý, drahý, a dále že jest povinna zdržeti se údajů, podle nichž se jízda v automobilu značky Aero v každém jiném směru vyrovná jízdě ve vlaku a zejména v I. třídě vozové, nebo že i dokonce ji v každém směru předčí, II. naproti tomu zamítl žalobu, pokud žalobce žádal, aby bylo žalované uloženo zdržeti se vůbec v inserátech a veřejných oznámeních jakéhokoliv srovnávání svých výrobků s podnikem čs. státních drah, jakož i poukazování na zařízení a výkony čs. státních drah tak, že jest železnice označována za dopravní prostředek překonaný, nebo méněcenný, jakož i III. žalobní žádost, že žalovaná jest povinna zaplatiti žalobci na náhradu za újmy způsobené jí klamavou, zlehčující insertní a reklamní činností částku 10.000 Kč a IV. konečně i návrh na uveřejnění rozsudku. D ů v o d y: Hledíc na to, že byla vznesena námitka nedostatku aktivního oprávnění ke sporu z toho důvodu, že tu není soutěžitelského poměru ve smyslu § 46 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., musí se soud zabývati nejprve otázkou, zda jsou žalobce a žalovaná soutěžiteli ve smyslu dotčeného zákonného ustanovení, a tím, zda této náležitosti při skutkové povaze, o níž ve sporu jde, jest nutně potřebí. V té příčině žalovaná správně zdůrazňuje, že soutěžitelem podle § 46 jest každý podnikatel, jenž vyrábí nebo prodává zboží téhož nebo podobného druhu, nebo jen je podnikově činným ve stejném nebo podobném oboru hospodářském. Z nesporného přednesu stran vyplývá, že žalobce provozuje dopravu osob a zboží železnicemi a že žalovaná vyrábí a prodává automobily. Ustanovením § 46 uvedeného zákona chtěl zákonodárce zavést určitou ochranu ve prospěch tak širokého okruhu účastníků, jak toho vyžaduje hospodářský zájem (viz rozh. č. 12028 Sb. n. s.), a pro pojem soutěžitele s hlediska řečeného ustanovení jest rozhodující, zda v hospodářském styku mohou být výrobky nebo výkony jednoho soutěžitele nahrazeny výkony nebo výrobky jiného soutěžitele. Že výkony, nabízené žalobcem zákazníkům, t. j. doprava po železnici, mohou být zásadně nahrazovány výrobky resp. výkony žalované firmy, t. j. automobilovou dopravou resp. automobilem, je všeobecně známo a je tudíž žalovanou pokládati za žalobcovu soutěžitelku. Není tedy námitka nedostatku aktivní legitimace k žalobě oprávněna a jest k tomu podotknouti, že pro nekalou soutěž podle §§ 1, 2 a 10 zákona proti nekalé soutěži může být žalována i třetí osoba, jež není soutěžitelkou, a že stačí, že se její

činnost vztahuje k soutěži mezi dvěma podnikateli (Hamann, Nekalá soutěž 1930, str. 14, 27, 59, Skála, Nekalá soutěž, str. 11, 34, 69, rozh. č. 13344 Sb. n. s.). A tomu tak jest v souzeném případě, ježto tu jde o činnost žalované firmy, vztahující se k soutěži mezi automobilovou a železniční (vlakovou) dopravou. Může tedy žalovaná firma A. býti žalobcem žalována.

Ve věci samé je především uvést, že v souzeném sporu nejde o zásadní odpověď na otázku o přednosti automobilové dopravy před železniční dopravou a že se tedy v tomto sporu neřeší soutěžní spor železnice s automobilovou dopravou, jak soudí znalec z oboru dopravní politiky, nýbrž jde jen o to, zda žalobcem tvrzená a prokazovaná konkrétní reklamní činnost žalované firmy zakládá tvrzenou skutkovou podstatu generální klausule zákona proti nekalé soutěži podle § 1 řečeného zákona, nebo speciální skutkové podstaty §§ 2 a 10 téhož zákona, a zda nárok, jehož se žalobce domáhá, není snad co do vytýkané činnosti žalované firmy promlčen.

Na otázku, na kterou je především odpovědět, t. j. zda reklamní a insertní činnost žalované firmy zakládá skutkovou povahu § 1, jest co do činnosti uvedené v odsuzující části rozsudku odpovědět kladně. Ke skutkové povaze § 1 zák. proti nekalé soutěži se totiž vyžaduje a) rozpor s dobrými mravy soutěže, b) rušební čin, c) způsobilost poškodit soutěžitele, d) hospodářský styk. Bez těchto podstatných náležitostí by nebylo možno mluvit o nekalé soutěži vůbec (Skála, str. 61). Otázka, zda jde o dobré mravy soutěže, jest otázkou právní, nikoliv skutkovou a jest věcí soudu samého, aby na ni odpověděl. Názory slyšených znalců mohou býti pro soud potud rozhodující, že soud na základě znalců hospodářských a obchodních poměrů může si získati náležité předpoklady pro své právní názory. Za jednání příčíci se dobrým mravům soutěže jest uznati takové jednání, které uráží cit slušnosti všech správně a spravedlivě myslících příslušníků obchodních kruhů, o něž v jednotlivém případě jde. Toto hledisko vysvětluje i z důvodové zprávy k zákonu proti nekalé soutěži (Haman, str. 14). Jednání žalované, pokud poukazuje na výkony resp. na podnikové poměry jiného soutěžitele, se však příčí podle názoru soudu dobrým mravům soutěže pouze potud, pokud její údaje jsou způsobilé soutěžitele poškodit resp. ve značné míře ohrozit. Soud nesdílí tedy názor, jako by se jakékoliv srovnávání vůbec samo o sobě již příčilo dobrým mravům soutěže, poněvadž hospodářský život dneška je do té míry obsáhlý a diferencovaný, že by se namnoze bez srovnávání vůbec soutěžitel neobešel. Jest však právě rozhodující možnost právě takovýmto porovnáním jiného soutěžitele poškodit. Uvedený soudem zastávaný názor není ostatně v rozporu ani s názorem znalce dopravní politiky, který uvedl, že srovnávání výrobků žalované firmy s výrobky jiné automobilky zakládá nekalou soutěž, a znalce reklamy, který zásadně prohlásil, že nápadnost insertu nemůže jíti tak daleko. To, že si žalovaná snad nebyla vědoma, že takováto její

činnost je v rozporu s dobrými mravy soutěže, nerozhoduje. Sluší ovšem, jak uvedeno, přesně rozlišovati, které z údajů jsou způsobilé poškoditi, a nelze proto podle názoru soudu prohlásiti, že se žalované firmě zakazuje vůbec jakékoliv srovnávání. Další náležitostí jest rušební čin, jímž nutno rozuměti projev zevně smysly vnímatelný (Skála, str. 68). Není tedy potřebí, aby šlo vždy o výslovný text slovní, nýbrž i žalobcem uváděná spojitost (konexita) údaje v inserátu ze dne 2. června 1935 (1835 Vídeň—Londýn za 9 dnů) s vyobrazením starodávného parního vlaku, jest právě údajem resp. projevem ve smyslu zákona. Tato náležitost jest v souzené věci splněna i potud, že existence a uveřejnění inserátu žalovaná uznává. K další náležitosti skutkové podstaty § 1, t. j. k způsobilosti soutěžitele poškoditi druhé soutěžitele jest uvést: způsobilostí poškoditi soutěžitele je rozuměti způsobilost poškoditi soutěžitelské zájmy. Zákon sám nevyžaduje nutně, aby šlo o hmotné poškození, nýbrž již pouhé dotčení soutěžitelského zájmu jest ohrožením soutěžitelským (Skála, str. 71). Dále jest se vypořádati s námitkou žalované firmy, že její reklamní činnost kromě inserátu uvedeného v jízdním řádě Čedoku je promlčena. Reklamní činnost žalované je tu především posuzovati ve směru, v němž jest zažalována jako celek. Žalobkyně uplatňuje, že již v době před zahájením sporu vylepila žalovaná na veřejných místech plakáty, na nichž byla vyobrazená jízdenka ČSD přeškrtnuta a vedle ní vyobrazen automobil značky Aero. Tento způsob reklamy nebyl tehdy zvláštní žalobou uplatňován, nýbrž byl vytčen ministerstvem. Avšak nutno přiznati, že již tehdy byl dán důvod k žalobě pro nekalou soutěž. Dále uplatňuje, že v inserátu uveřejněném v L. N., k němuž při posuzování celkové reklamní činnosti žalované strany resp. při úsudku o její tendenci, rovněž nelze nepřihlídnouti, že se žalovaná rovněž dotkla způsobem shora naznačeným žalobcova soutěžitelského zájmu. Žalobce údajem týkajícím se tohoto inserátu doplnil v té příčině svůj skutkový přednes při nejbližší příštím ústním jednání a soud se ztotožňuje s tím, že by podání další žaloby zdržovací podle tohoto přednesu bylo nepraktické (rozh. č. 12950 Sb. n. s.). Avšak právě v souvislosti s ostatní reklamní činností žalované firmy dostává inserát uveřejněný v jízdním řádu Čedoku svůj smysl a význam a jest odůvodněno stanovisko, že i ostatní reklamní činnost žalované nelze ponechat bez povšimnutí. Žalobce se nedomáhá zdržení se žalované toliko co do výroku obsaženého v inserátě, uveřejněném v jízdním řádě Čedoku, nýbrž se domáhá zákazu širšího, jímž by bylo postíženo i jinaké podobné jednání žalované firmy. V souzeném sporu je přihlížeti k tomu, zda tedy právě vzhledem na celkovou reklamní činnost žalované zakládá zažalovaný inserát soutěžitelské dotčení resp. ohrožení žalobcových soutěžitelských zájmů. Jestliže žalovaná uveřejnila plakáty, v nichž byla vyobrazena škrtnutá jízdenka, jestliže přes výstrahu danou jí ministerstvem v té činnosti pokračovala, naznačujíc ve své reklamě, že se jízda po železnici nevyrovná jízdě automobilem, resp. jestliže uváděla, že jízda železnicí v protikladu k jízdě automobilem jest zastaralá, a naznačujíc vývoj dopravních pro-

středků ostentativně, byť i historickým inserátem, vytyčovala vedle sebe zastaralý vlak dokonce z let, kdy ještě ani vlak v našem území nejezdil, a svůj nejmodernější typ automobilu, činila údaj, který mohl průměrný zákazník chápati tak, že označuje železnici za dopravní prostředek zastaralý, a tím tedy přesvědčovala zákazníky, ohrožujíc zároveň žalobcovy soutěžitelské zájmy. Nehledě na to, že žalobcovy zákazníci mohou nabýti reklamní činností žalované firmy o žalobcově podniku představy nepříznivé, a že je v nich buzena mentalita železniční dopravě nepříznivá, jest spatřovati dotčení zájmu soutěžitelského i v tom, že se cestující může pod vlivem této reklamy samé nebo ve spojení s jinými okolnostmi rozhodnouti užívati motorového vozidla, ať vlastního, či cizího, a to buď pro veškeré jízdy, nebo aspoň pro některé z nich. Jestliže se tedy žalovaná starala o odbyť svých výrobků takovým způsobem, že nevýhody železnice zdůrazňovala proti výhodám výrobku svého, jak vychází z údajů inserátu uveřejněném v jízdním řádě Čedoku, o jehož textu není sporu, nebo v inserátě uveřejněném v časopise L. N., jehož text je prokázán, resp. v inserátu zobrazeném v magazínu »Žijeme 1932« a v inserátě L. N. z 2. června 1935, jest podlenázoru soudu pokládati údaje žalované firmy za způsobilé vzbuditi v průměrném čtenáři dojem, že automobil značky A. nahradí i jízdu I. třídy vlakem, ale (podle inserátu) jest při tom jízda automobilem levnější, neboť ač se jede jako v první třídě, platí se za benzin méně než za lístek třetí třídy, a že je proto železnice dopravní prostředek drahý. Inserát v L. N. ze dne 2. června 1935 s úspěchem vzbudí v průměrném čtenáři představu o zastaralosti železnice tím, že vedle moderního automobilu vyobrazuje žalovaná starodávný vlak. U inserátu v Čedoku nebylo vůbec promlčení namítáno a nemůže tedy býti ani u něho, ani u inserátu z L. N. ze dne 2. června 1935 řeči o promlčení nároku. V jakém úmyslu žalovaná inseráty uveřejňovala, jest nezávadné, ježto reklamní činnost jest posuzovati s hlediska průměrného čtenáře (rozh. č. 10909 Sb. n. s.). Náležitost hospodářského styku jest rovněž splněna, ježto u žalované jde nepochybně o činnost mířící k trvalému zdroji příjmů zhodnocováním výrobků, jež umožňují dopravu, a u žalobce rovněž o činnost nesoucí se k trvalému zdroji příjmů z provozování dopravy. Jsou tedy splněny všechny předpoklady § 1, takže reklamní a insertní činnost, týkající se uvedených údajů vytčených v odsuzující části rozsudkového výroku, jest uznati za objektivně nekalou podle dotčeného ustanovení. Již tím jest odůvodněn nárok zdržovací, aniž je potřebí důkazu zavinění žalované firmy. Při posuzování otázky, zda výše uvedená reklamní činnost žalované firmy má též náležitosti § 2 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., je především uvážiti inserát uveřejněný v jízdním řádu Čedoku takto: Jest zjistiti, zda závadné údaje jsou podle § 2 způsobilé oklamati a zjednati tak podniku na újmu jiných soutěžitelů přednost při soutěži. Podle konstantního výkladu ustanovení § 2 jde podle něho o údaje chlubitivé, pochvalné vlastního podniku, které, má-li tu býti skutková povaha nekalé reklamy, musí míti vlastnosti právě uvedené. Rozhodující jest úsudek posluchače

nebo čtenáře reklamy, jenž reklamu, o niž jde, sleduje s obvyklou, po-nejvíce jen zběžnou, povrchní pozorností (Baumbach, str. 209). Rozhoduje jen to, jak chápe údaj publikum nikoliv soudce nebo znalec; stačí, když může býti oklamán nepozorný člen publika (Rosenthal). Klamavý jest zpravidla údaj nesprávný, t. j. takový, který se neshoduje se skutečnými poměry (Skála, str. 101). Ovšem i za určitých okolností i údaj správný může býti klamavý a při posuzování klamavosti je přihlížeti k zevnější úpravě, a jde-li o údaj kombinovaný, to jest složený ze slov a obrazů, rozhoduje vždy celkový dojem. Pouhá klamavost údaje však sama nestačí, nýbrž je potřebí, aby byl údaj svou klamavostí způsobilý zjednati podniku na škodu jiných soutěžitelů přednost při soutěži. Újma jiných soutěžitelů se jeví nejen v tom, že by mohly býti anebo jsou připraveni o zakázku, objednávku atd., ale i v tom, že je možno, že se zákazníkům bude zdáti nabídka jiného soutěžitele příznivou, nebo zvláště příznivou (Skála, str. 103). Přednost při soutěži se tedy může projevit nejen zvýšením odbytu a zvětšením poptávky po zboží nebo výkonu, ale i dosažením lepší pověsti, větší důvěryhodnosti, příznivějších představ o podniku atd. Zda jest údaj způsobilý zjednati takovouto přednost při soutěži, záleží na průměrném úsudku obecnstva (Hamann, str. 29). To, zda jednající znal nebo musil znáti klamavost a způsobilost poškoditi, není pro zdržovací nárok rozhodující. Žalobce označil údaje závadného inserátu jako klamavé, avšak žalovaná tvrdí, že tyto údaje odpovídají vesměs skutečnosti. K zjištění pravdivosti a správnosti tohoto tvrzení byl proto k návrhu stran za přibrání znalce proveden důkaz pokusnou jízdou automobilem značky Aero z Prahy do Bratislavy a I. třídou vlakem čs. státních drah z Bratislavy do Prahy. V té příčině šlo především o provedení jednak důkazu, do jaké míry jest pohodlí, jež poskytuje vůz značky Aero, zejména při obsazení až 5 osobami, jednak o tvrzení, že majitel auta má ve svém voze 3—5 sedadel I. třídy a o zjištění dostatku místa k sedění, čistoty, klidné jízdy, dále o zjištění pravdivosti a správnosti dalších údajů shora uvedených a o námitkách žalobcem vznesených. Provedenou jízdou má soud za zjištěno, že údaje pozastaveného inserátu co do správnosti žalobcem popírané, že malému vozu jsou přístupné ulice, silnice, polní i lesní cesty a malebné horské serpentiny, že onen vůz poskytuje více než pouhou dopravu, t. j. požitky z jízdy, jsou objektivně úplné, správné a pravdivé. Co se týká správnosti údajů dalších, t. j. zda odpovídá skutečnosti, že majitel vozu Aero má ve svém automobilu 3—5 sedadel I. třídy a platí za benzin méně než za jediný lístek třetí třídy, nutno se předem zabývatí námitkou, zda snad, jak tvrdí žalovaná, při údajích, že »má majitel v automobilu svém 3 až 5 sedadel I. třídy«, nejde pouze o příkrasu reklamní anebo o nadšázku, kterou nelze bráti doslova, dále námitkou, že průměrný čtenář má na zřeteli jistě jen pohodlnost sedadla, totiž jeho měkkost, vypořádání a podobně, takže ve srovnání sedadla automobilu a vozu I. třídy není žádné klamavosti. V té příčině se soud neztotožňuje ve svém úsudku s právě uvedenou námitkou žalované, neboť nelze přece říci, že mluví-li

se o ceně lístku, třebas v třetí třídě, má průměrný čtenář, který současně čte o 3 až 5 sedadlech I. třídy a o ceně benzínu za takovou jízdu, na zřeteli způsob polštářování nebo pohodlnosti sedadla a jeho měkkost, nýbrž podle názoru soudu se mu vybaví v protikladu vůbec celková jízda v I. třídě a v III. třídě. Právě protiklad, že se na jedné straně mluví o jediném lístku III. třídy a na straně druhé o 3 až 5 sedadlech I. třídy, připouští pouze výklad, že toto srovnání má naznačiti, jako by za cenu placenou jedním cestujícím při pohodlí poskytovaném třetí třídou, mohly jeti osoby 3 až 5 (3 až 5 sedadel) při pohodlí skýtaném třídou první. Po té stránce v otázce pohodlí zjistil soud pokusnou jízdou z Bratislavy do Prahy I. třídou rychlovlaku a porovnáním obou jízd, že jízda automobilem A., zejména ve voze Aero 30 HP jest bezpečná, bez značnějších otřesů, plynulá, a vezme-li se za základ jízda po normální silnici i pohodlná. Umožňuje skutečně zastaviti kdekoliv, kde řidič přitáhne brzdy a zejména vůz opatřený předním náhonem. Automobil Aero 30 jest velmi pohodlný a sedí v zatáčkách tak bezvadně, že jezdci poskytuje pocit úplné jistoty a bezpečnosti. Signalisační i jiná pomocná opatření pracují bezvadně, při dešti se stírá přední skleněná tabule tak, že poskytuje postačitelny přehled trati, při tmě světelná zařízení ji přesně ozařují a zrcátka umožňující pohled dozadu zvyšují bezpečnost jízdy. Vozy zmáhají lehce každé stoupání a též na cestách tak obtížných, jaké byly frekventovány, poskytují vozy úplnou bezpečnost provozu pro jezdoucího. Jak v předchozím uvedeno, vzbudila však žalovaná v inserátě, uveřejněném v časopise L. N., »Žijeme 1932« a v programu J.-C., v průměrném čtenáři dojem, že automobil nahradí i jízdu I. třídy vlakem. Slušelo tedy zkoumati a pokusnou jízdou zjistiti, do jaké míry se tedy právě v každém směru vyrovná jízda automobilem žalované firmy jízdě vlakem v první třídě vozové nebo ji dokonce předčí. V té příčině zjistil soud a má pokusnou jízdou za dokázáno, že automobil Aero má skutečně mnoho nesporných předností před železnicí, a těmi jsou zejména: přístupnost všech ulic, silnic, polních i lesních cest, malebných horských serpentín, zastávky tam, kde se zastaví motor a přitáhne brzda, možnost jeti všude i mimo koleje, rychlost dopravy, vlastní jízdni řád, nezávislý výběr cíle, rychlost expresu, volba společnosti, že však nelze apodikticky tvrditi, že by se jízda automobilem Aero vyrovnala v každém směru jízdě v I. vozové třídě, nebo ji dokonce v každém směru předčila. Jest mnoho skutečností, kterých nelze přehlédnouti, a tu zejména nabyl soud přesvědčení, že pohodlnost jízdy v I. třídě jest nesrovnatelně větší proti jakékoli jízdě automobilem, i sedadla sama co do rozměrů poskytují více pohodlí a méně otřesů a možnost měniti polohu při jízdě, zejména možnost přenechávati při větších vzdálenostech, stejně jako možnost spáti při jízdě, a to všem osobám, tedy i osobě jinak zaměstnávané řízením automobilu, spolučítané však jako pasažér, činí jízdu snažší a též pro osoby churavé nebo méně odolné snesitelnější. Oba z uvedených dopravních prostředků mají určité společné dobré znaky a výhody, avšak oba mají také určité různé individuální nevýhody. Uvedené

znaky dávají pak pro jednotlivý okruh zvláštní ráz způsobnosti pro jízdu, což zejména u vlaku nutno zdůraznit v poměru způsobnosti pro jízdu na velkou vzdálenost. Co do údaje, že majitel vozu A. platí za benzin méně, než za jediný lístek třetí třídy vlakem, jest vycházení ze stanoviska, že pravdivost tohoto tvrzení by bylo pokládati za prokázanou, kdyby cena benzinu na kteroukoliv určitou vzdálenost spotřebovaného byla nižší než jízdné třetí třídou. Toto stanovisko by bylo odůvodněno všeobecným zněním v insertu, v němž se nerozlišuje mezi vzdálenostmi malými a velkými. V tom směru bylo sice prokázáno, že cena benzinu samého, spotřebovaného při cestě z Prahy do Bratislavy, jest o něco nižší než jízdné III. třídou vlakovou na tuto vzdálenost, avšak tento důkaz nelze pokládati za jediné rozhodující pro pravdivost tohoto údaje inserátu. Jak řečeno, inserát zní docela všeobecně a nutno cenu benzinu s jízdným porovnávat i při větších vzdálenostech a bylo by lze vyloučiti klamavost resp. nepravdivost inserátu, kdyby byla při kterékoli vzdálenosti cena benzinu nižší než cena jízdného III. třídy. V té příčině tomu tak však podle zjištění není. Vezme-li se totiž za základ pro normální spotřebu průměr 9 litrů benzinu na 100 km, dospívá soud ke zjištění, že již při vzdálenosti 300 km byla cena benzinu v době uveřejnění inserátu vyšší než cena jízdenky. Není tedy údaj inserátu, že majitel vozu A. platí za benzin méně než za jeden lístek III. třídy, za všech okolností, tedy i s hlediska průměrného řidiče a při použití vozidla na jakoukoli vzdálenost objektivně pravdivý a tím jest i klamavý. S hlediska technického hodnocení vozidla nutno ovšem vytknouti, že při řečené spotřebě a při možnosti užití vozidla 3 až 5 osobami, tedy při úplném využití jeho technických možností jest náklad jízdy vozem A. tak hospodárný a tak levný, že v takovém případě a z toho hlediska dokonce vlak předčí. Poněvadž údaje inserátu, pokud byly zjištěny jako klamavé, jsou i způsobilé zjednatí žalované přednost při soutěži na škodu žalobce a vyvolatí u průměrného čtenáře příznivější představu o dopravě automobilem značky A. proti dopravě vlakem, o kterém se jako o žalobcově podniku vzbuzuje představa, že jízda po železnici je drahá v porovnání k dopravě automobilové, a poněvadž největší část zákazníků nezná a ani nemůže znáti z paměti cenu jízdného po železnici a stejně nemůže přesně prováděti propočty o množství a ceně spotřebovaného benzinu při jízdě vozem značky A., jsou tedy zákazníci o těchto poměrech soutěžících stran žalovanou firmou nesprávně informováni a jest spatřovati v tom nepochybně dotčení žalobcových soutěžitelských zájmů. Též o údajích obsažených v inserátu, zobrazujícím přeškrnutou jízdenku resp. plakát s onou jízdenkou, nelze pochybovat, že takováto činnost jest rovněž způsobilá zjednatí žalované přednost při soutěži a že se příčí dobrým mravům soutěže. Než údaj s přeškrnutou jízdenkou, udávající se dávno před podáním souzené žaloby, pokládá soud za promlčený se zřetěním na to, že žalobce o údajích věděl a přes to včas jej nezažaloval. Naproti tomu však nelze k němu nepřihlídnouti resp. nehodnotiti jej při posuzování otázky, že žalovaná soustavně vyvíjí zá-

vadnou činnost. Co se týká vyobrazení starodávného vlaku vedle moderního automobilu, má soud sice za zjištěno, že takovýto způsob reklamy bývá při určitých výrobcích praktikován, avšak tu nesmí jíti o nic jiného, než aby výrobce znázornil zdokonalení výroby v jednom a též odvětví nebo u téhož druhu výrobku. Jest na př. možno postavit vedle sebe takovýto starodávný vlak resp. lokomotivu s lokomotivou mnohoosovou dirigovanou bezdrátovými vlnami, nebo vybavenou obrovským počtem HP, nebo původní automobil Benzův vedle moderního Rolls Royce, avšak nelze naznačovati, jak se stalo v souzené věci žalovanou, dopravní podmínky tím způsobem, že se postaví vedle sebe vlak, a to vypočítaně starý směšný vláček vedle moderního výrobku automobilové techniky, který při nynějších požadavcích na malý vůz, znamená téměř soudobou technickou dokonalost. Takovýto způsob porovnání zakládá bez zření na to, že má soud zjištěno, že jde o celou serii historických inserátů, reklamu nekalou ve smyslu § 2 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., která u průměrného čtenáře vzbudí dojem, že železnice jest zastaralá. Ostatně každé porovnání jednoho výrobku v jeho technickém vyvrcholení s výrobkem soutěžitele jiného v jeho prvopočátcích, kde — jak samo z podstaty věci vyplývá — nemůže ještě jíti o rovnocenné předpoklady pro srovnání, zakládá podle názoru soudu jednání příčíci se dobrým mravům soutěže, a to podle § 1 řeč. zák. V otázce, zda pouze obsah zažalovaného inserátu sám anebo ve spojení s ostatní reklamní činností žalované zakládá skutkovou podstatu § 10 zák. proti nek. sout., nutno se především obíratí předpoklady této skutkové podstaty. Pachatelem podle dotčeného paragrafu může býti kdokoliv, tedy i nesoutěžitel, a stačí, že se jednání děje za účelem soutěže, t. j. musí směřovati k tomu, aby pozice zlehčovaného byla soutěží zeslabena. Tento účel reklamní činnosti žalované prováděné v zájmu a na prospěch odbytu automobilů značky A. na úkor užívání železnice, resp. vůbec na prospěch automobilové dopravy a na škodu užívání železnice, je zřejmý. § 10 vyžaduje, aby účel byl objektivně nepravdivý, a žalovaný se může zprostiti viny toliko důkazem, že jeho údaje jsou pravdivé (Skála, str. 136), čili průvodní břemeno o pravdivosti údaje náleží žalovanému. Žalovaná však vůbec neprokázala, že údaj její jest pravdivý, naopak, jak shora uvedeno, údaj, že majitel vozu A. platí za benzin méně než za jeden lístek III. třídy, neukázal se za všech okolností pravdivý. To, že reklamní činnost žalované jest způsobilá poškoditi žalobcův podnik, byla doložena výše, a i tu sluší zdůrazniti, že tato způsobilost poškoditi nevyžaduje, aby byl podnik skutečně poškozen, nýbrž že stačí pouhá objektivní možnost poškození, t. j. zeslabení soutěžní pozice zlehčovaného, na př. dotčení dobrého jména, představ o podniku a pod. Za zlehčující jest pokládati každý údaj, který je způsobilý poškoditi podnik. Zákon se snaží zameziti jakékoliv zlehčování podniku a údaje proto nemusí býti povahy urážlivé resp. snižující (Hamann, str. 60), stačí, že jsou způsobilé poškoditi podnik. Za zlehčující údaj jest pokládati tedy zejména i zlehčující srovnání vlastního zboží (výkonu) s cizím (Skála,

str. 138), na př. tvrzení o konkurečním výrobku, že jest méně hodnotný, resp. porovnání, z kterého by vycházelo nebo jímž by bylo upozorňováno na skutečnou, či domnělou méněhodnotnost výrobku nebo výkonu druhého soutěžitele. Jest ovšem pravda, že reklamní příkrasa resp. nadsázka jest zásadně dovolena, avšak to se může nanejvýše týkati vlastního zboží nebo vlastního úkonu a jíti jen tak daleko, dokud se nepoukazuje na nevýhodnost výrobku nebo úkonu druhého soutěžitele. Proto také soud nevyhověl v celém rozsahu žalobní prosbě a nezakázal srovnávání jakékoliv, nýbrž pouze srovnávání takové, že se poukazováním označuje železnice za dopravní prostředek zastaralý a drahý. V souzeném případě tedy nejde o pouhou nadsázku a je nepochybně, že inserát uveřejněný v jízdním řádě Čedoku musí býti a může býti brán vážně průměrnými čtenáři, kteří, jak shora dovoďeno, neznají ceny jízdného a cenu a spotřebu benzínu u vozu značky A. Je tedy prokázáno, že jsou zde dány u inserátu uveřejněného v jízdním řádu Čedoku i skutkové náležitosti § 10 v rozměru uvedeném v odsuzující části rozsudkového výroku, t. j. co do nepravdivosti údaje, který může způsobiti újmu a působí zlehčení žalobcova podniku u průměrného čtenáře.

Kromě nároku na zdržení se nekalé činnosti se žalobce domáhá i nároku na náhradu za utrpěné příkoří. K odůvodnění tohoto nároku se vyhledává zásadně na rozdíl od zdržovacího nároku subjektivní zavinění jednajícího, t. j. že žalovaný věděl nebo musil věděti, že svým jednáním soutěžitele poškozujje. Je možno, že mnoho čtenářů ani neví, že v ČSR existuje vůbec jiná dráha než dráhy státní. Z toho, že na plakátech s přeškrtnutou jízdenkou je přímo vyobrazena jízdenka čs. státních drah, je zřejmé, že závadné údaje resp. údaje v odsuzující části rozsudečného výroku uvedené, vztahuje průměrný čtenář tedy na československé státní dráhy (ČSD). Podle § 16 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n. slova v zákoně použitá »musil věděti« znamenají nevědomost zaviněnou hrubou nedbalostí a škodou v jeho smyslu je rozuměti též ušlý zisk. Kromě náhrady může soud přiřknouti podle okolností na žalobcův návrh též přiměřené odškodné za utrpěné příkoří a jiné osobní újmy. Žalobce se domáhá náhrady 10.000 Kč, odvolávaje se pouze na to, že mu vznikla újma na dobré pověsti podniku, protože jeho podnik je v očích zákaznictva zlehčován, a že zákazníci jsou nepravdivými údaji od jeho podniku trvale odvracováni. Ustanovení § 16, odst. 3, uved. zák. sice uvádí, že o tom, zda škoda vznikla, a o její výši, může soud rozhodnouti podle volného uvážení, oceňuje pečlivě všechny okolnosti. O tom však, jak jest posuzovati otázku náhrady škody, musí býti dán soudu podklad pro určení výše odškodného. Třeba by nebylo nutné, aby přesně a do podrobností byl tento důkaz proveden, přece jen jest potřebí, aby byl pro užití § 16 podán soudu aspoň jakýsi konkrétní základ. Za takový základ však nelze pokládati pouhé všeobecné žalobcovo tvrzení, že mu byla způsobena škoda. Protože tedy žalobce nepodložil škodu přesnějším tvrzením, nemůže žádati odškodné za příkoří (rozh. č. 11142 Sb. n. s.). Ostatně při posouzení otázky příkoří resp. škody žalobcem požadované,

i když se přihlíží k důvodové zprávě § 16, v níž jest uvedeno, že hospodářská situace konkurenčního podniku může býti poškozena především sdělováním nebo rozšiřováním nepravdivých údajů o poměrech podnikových, kterýžto způsob jest zajisté nejzavřitelnější, a k tomu že se při skutkové povaze § 10 při povinnosti k náhradě škody upouští od jinak obvyklého požadavku subjektivního zavinění (viz Hamann, str. 289 a 294), musí soud míti na paměti, že nárok na náhradu za utrpěné příkoří je v podstatě nárokem na náhradu škody, a sluší tedy zkoumati, do jaké míry tedy žalobce resp. do jaké míry vůbec byly zjištěny předpoklady pro přiznání náhrady. V té příčině soud však zjišťuje, že pokles železniční dopravy, a to osobní i nákladové, byl spojen v ČSR., právě tak jako v jiných zemích, s poklesem celkového obrátu národního hospodářství a tím i s poklesem výroby automobilu. Kdyby byla motorová doprava způsobila krizi dopravy železnicí, musil by počet osobních automobilů zároveň s poklesem železniční dopravy stoupati. Tomu tak však není. V Německu se na př. vyvíjela situace tak, že počet dopravaných osob klesl z 1.636,000.000 roku 1931 na 1.359,000.000 roku 1932. Zároveň však poklesla výroba osobních automobilů za rok s 62.600 na 43.400. V Anglii v téže době počet dopravených osob klesl s 1.685,000.000 na 1.606,000.000, zároveň však klesl také počet vyrobených automobilů se 165.700 kusů na 159.000 kusů. Osobní doprava na železnicích ve Spojených státech severoamerických se snížila s 596,000.000 na 479,000.000 osob a ve stejné době klesla výroba automobilů z 1,973.000 kusů na 1,135.000 kusů. Naopak však osobní doprava stoupá s oživením hospodářské konjunktury a tím i se zvýšením počtu osobních motorových vozidel. Z toho, co uvedeno, vyvozuje soud závěr, že je prokázáno, že na vývoj osobní dopravy železniční mají vliv především jiné okolnosti než soutěž silniční dopravy automobilové a že na prvním místě je to obecná situace hospodářská.

O d v o l a c í s o u d na odvolání obou stran potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y:

K o d v o l á n í ž a l o b c o v u:

Žalobce vytýká, že prvý soud má neprávem údaj s přeškrtnutou jízděnkou za promlčený a tvrdí, že reklamní činnost žalovaného ve směru, v kterém byla zažalována, tvoří jednotný projev vůle směřující k nedovolenému poukazování na železnici a že proto nelze mluvit o promlčení toho kterého aktu, byla-li u jednoho z nich podána žaloba včas; přihlíží však, že i když prvý soud má údaj s přeškrtnutou jízděnkou za promlčený, přece při posuzování soustavné závadné činnosti vyvíjené žalovanou k onomu údaji přihlíží a jej hodnotí. Z inserátu uveřejněného v jízdním řádě Čedoku pro rok 1934 nikterak neplyne, že žalovaná označovala železnici za dopravní prostředek překonaný nebo méněcenný, a proto se prvý soud nepotřeboval zabývatí otázkou, zda onen údaj je správný, či nikoliv. Prvý soud nemohl žalované při její reklamní činnosti zakázati jakékoliv srovnávání jejích výrobků s podnikem československých státních drah; žalující stát by se mohl takovéhoho zákazu domá-

hati jen, kdyby se způsob reklamy přičil zákonu proti nekalé soutěži. Neprávem vytýká žalobce, že prvý soud měl sám formulovati resp. zúžití žádaný zákaz, neboť žalobce jest povinen, aby žalobní petit řádně formuloval, a není věcí soudu, aby příliš široce upravený petit sám upravoval nebo zužoval. Odškodnění, o němž mluví § 16, odst. 4, cit. zák. proti nekalé soutěži, jest druhem náhrady škody (Vážný 11142) a proto prvý soud právem žalobci odškodné nepřiznal, dospěv na podkladě posudku znalce oboru dopravní politiky Dr. H. k přesvědčení, že se žalobci nepodařilo dokázati újmu anebo příkoří, které by mu byly vzešly z údajů zjištěných v odsuzující části rozsudku. Ve všeobecném žalobcově tvrzení, že mu byla způsobena škoda, neměl prvý soud náležitého podkladu pro určení výše odškodného.

K o d v o l á n í ž a l o v a n é f i r m y:

Žalovaná vytýká především, že prvý soud nerozhodl o námitce promlčení inserátu ze dne 7. října 1934 v programu J.-C. a ze dne 2. června 1935 v L. N. Prvý soud sice výslovně neuvedl, zda ony inseráty má za promlčené, avšak z jeho vývodů jest míti za to, že je za promlčené nemá, neboť v příslušné části rozsudku uvádí, že inserát v L. N. ze dne 2. června 1935 nemůže míti pro promlčení nároku významu. Podle § 23 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n. se soukromoprávní nároky promlčují v 6 měsících ode dne, kterého se oprávněný dověděl o činu, a žalovaná neprokázala, že se tak stalo v době, od které do jejich uplatnění uplynula promlčecí lhůta 6 měsíců. Žalobce se na ony inseráty odvolával v průvodním návrhu ze dne 7. ledna 1936 resp. při ústním jednání dne 25. ledna 1936. Jest míti za to, že by se byl na ně odvolal již v žalobě, kdyby v čas jejího podání byl o nich věděl. Prvý soud při posuzování otázky, že žalovaná soustavně vyvíjí závadnou činnost, přihlíží k údajím s přeškrtnutou jízdenkou, který má za promlčený, a hodnotí jej a žalovaná jeho hodnocení odvoláním napadala. Proto nemůže prvému soudu ani vytýkati, že v té příčině hodnotí i inserát ze dne 7. října 1934 v programu J.-C. a ze dne 2. června 1935 v L. N., když jejich promlčení neprokázala. Otázku, zda jest žalovaná soutěžitelkou žalobce ve smyslu § 46 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., posoudil prvý soud správně, odvolací soud s jeho posouzením souhlasí a odkazuje v té příčině na odůvodnění napadeného rozsudku. Také zjištění prvého soudu jsou správná, neboť odpovídají provedeným důkazům a odvolací soud je proto přejímá. Vycházeli se z nich, posoudil prvý soud správně inseráty, které jsou předmětem žaloby, a učinil z nich i správné závěry, jež se žalovaná marně pokouší svými vývody zvrátiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovoláním obou stran.

D ů v o d y:

Pro dovolání obou stran je nutno předem objasniti otázku promlčení. Podle skutkového děje vylíčeného v rozsudku procesního soudu, jemuž v otázce, o níž jde, nebyl vytýkán rozpor se spisy, byl a zůstal stěžej-

ním skutkovým základem žaloby inserát uveřejněný v jízdním řádu Čedoku na rok 1934, u něhož promlčení namítnuto nebylo. K dolíčení souěžního úmyslu žalované poukázal žalobce na to, že žalovaná i jinak opětovně útočila na čs. státní dráhy v různých inserátech, jako ve výřtisku L. N. ze 16. června 1932 a v Magazinu »Žijeme« 1932, ročník I č. 2. Uvedla dále, že také po zahájení rozepře žalovaná pokračuje v takovém jednání, dovolávajíc se insertu v dostihovém programu Č. J.-C. na den 7. října 1934 a v nedělní příloze L. N. ze dne 2. června 1935. Co do skutečnosti nebylo zde námitek se strany žalované. Námitka promlčení se podle vyličení skutkového děje týkala jen inserátu ze 7. října 1934 a byla odůvodňována tím, že k tomuto jednání došlo před jednáním, jež jest pokladem souzené žaloby, kdežto stran inserátu v L. N. ze dne 2. června 1935 namítala žalovaná, že prý by ono jednání mohlo nanejvýše tvořiti samostatnou skutkovou podstatu, pro kterou by žalobce mohl podati samostatnou žalobu, že však nemůže je uplatňovati v mezích žaloby, která je předmětem sporu.

Z toho je tedy viděti, že pouze ony inseráty ze 16. června 1932 v L. N. a v Magazinu »Žijeme« 1932 samy nebyly skutkovým základem žalobního nároku, nýbrž že byly uvedeny jen k vysvětlení vlastního předmětu sporu, jímž zůstal inserát v jízdním řádu Čedoku, a to právě tak, jako zase se strany žalované bylo poukázáno na jiné inseráty ke stejnému procesnímu účelu, aby totiž bylo dolíčeno, že šlo o celou serii historických inserátů, v nichž prý se poukazovalo na pokrok moderní dopravní techniky. Nebylo pak ani vadou řízení, ani rozporem se spisy, jestliže soudy při posouzení věci v obou směrech také k tomuto přednesu stran přihlížely a jeho význam zhodnotily. O promlčení tu vpravdě nešlo.

Co se týká jednání, k nimž došlo po zahájení sporu, lze souhlasiti s procesním soudem, že tu šlo jen o doplnění skutkového děje pro týž žalobní nárok a že nebylo potřeba podávati žalobu novou. Jinak v otázce promlčení těchto jednání nebyly dolíčeny skutkové okolnosti, jež by tu padaly na váhu; důvod uváděný k odůvodnění této námítky co do inserátu ze dne 7. října 1934 nepostačuje. Proto tyto skutečnosti — uveřejnění obou inserátů — směly býti uváženy jako další skutkový základ žalobní prosby a byly by musily býti jako skutkový podklad samostatně posouzeny, i kdyby byl odpadl z jakéhokoli důvodu onen inserát v jízdním řádu Čedoku. Jestliže pak soudy přihlížely k nim vedle tohoto původního skutkového základu, není žádná strana dotčena. O rozporu se spisy nemůže tu býti řeči.

Při posouzení závadnosti projevů obsažených v inserátech, jejichž text nebyl sporný, není výhradně rozhodující jen slovné jejich znění, nýbrž nutno přihlížeti k jejich smyslu a k dojmu, který mohou způsobiti u průměrného zákazníka. Toto posouzení náleží do působnosti soudu, pro nějž nejsou závazné odchýlné snad názory znalců, jako tomu je také v jiných otázkách právních. S toho hlediska nižší soudy správně posoudily závadné projevy a dospěly podle názoru dovolacího soudu k správ-

nému závěru, že co do smyslu jsou v nich obsaženy výtky, jak jsou zhuštěny v té části výroku, v níž se zdržovací žalobě vyhovuje. Jestliže pak soudy dospěly k poznání, že takové projevy, tohoto smyslu a významu, jsou závadné s hlediska § 1 zákona proti nekalé soutěži, nepochybily, jestliže žalované uložily, aby se nadále zdržela t a k o v é h o jednání, které by se totiž smyslem, významem a účinkem shodovalo s jednáním, jež bylo předmětem žaloby a základem rozsudku.

Je souhlasiti také s tím, že závadné jednání a projevy, obsažené v inserátech, toho významu a smyslu, jak je uvedeno v odst. I výroku procesního soudu, nelze srovnati s předpisem § 1 zákona proti nekalé soutěži. Není pochybnosti o tom, že šlo o jednání v hospodářském styku. Jednání takové nelze srovnati s požadavkem dobrých mravů v soutěži. Není slušné v soutěži, jestliže se kdo bez zvláštního popudu a nejsa k tomu nucen zvláštními poměry případu, obírá poměry jiného podnikatele a zasahuje tak rušivě do jeho zájmů, a když dokonce v takovémto jednání pokračuje, i když byl na závadnost jeho upozorněn. Pro soutěžitele mělo by již jen toto samo býti dostatečným důvodem k tomu, aby od takového jednání upustil. Avšak v souzeném případě padá ještě na váhu, že podle smyslu byly ve srovnávacích projevech obsaženy výtky, které se nesrovnávaly s pravdou a kterými tedy tím spíše a tím citelněji mohlo býti zasaženo do zájmů žalobce, který naopak zase se své strany k nim žádné příčiny nezavdal. Nezáleží na tom, jakými pohnutkami byla tu vedena žalovaná; lze připustiti, že jí bylo účelem upozorniti zájemce na automobily A. a dělati konkurenci vozům jiných značek, to však mohla učiniti způsobem, kterým by se nebyla dotkla zájmů žalobcových, jak se stalo zejména i tím, že inserát byl uveřejněn v jízdním řádu železničním, který byl přímo určen pro kruhy žalobcových zákazníků, kde nežádoucí účinek nemohl býti omezen právě jenom na ty, kteří by si snad byli chtěli a mohli poříditi automobil. Slušnost v soutěži vyžaduje spíše, aby bylo od takového způsobu reklamy, zasahující rušivě do cizích zájmů, upuštěno.

Podle názorů dovolacího soudu je v souzeném případě splněna také další podmínka závadnosti podle § 1 uved. zák., že totiž závadné jednání je také z p ů s o b i l é poškoditi žalobkyni jako soutěžitelku. Tu správně ukázal již procesní soud na to, jak ony projevy podle svého smyslu a významu mohly působiti na průměrného zákazníka, a správně uvedl, že by to nemusila býti právě jenom hmotná škoda, jejíž účinek by se projevil přímo v majetkovém oboru žalobcově, nýbrž že by po případě stačila také jiná újma v soutěžitelském počínání. Tu lze poukázati na to, co uvádí procesní soud, když dovozuje, že závadným jednáním mohlo býti zasaženo do hospodářských zájmů žalobcových jak hmotných, tak i jiných, jak k nim přihlíží zákon proti nekalé soutěži v § 16, odst. 4.

Otázka, zda sporné strany jsou mezi sebou soutěžiteli ve smyslu § 46 zákona proti nekalé soutěži, je podružného významu. Za daných okolností nemohl by býti žalobci odepřen nárok zdržovací podle § 1,

ani kdyby tu soutěžitelského poměru nebylo, jak uvedl již procesní soud; než souhlasiti lze též s jeho názorem, že sporné strany jsou soutěžiteli ve smyslu § 46 uved. zák., protože jsou přece jenom činné ve stejném, anebo alespoň v podobném oboru hospodářském, třeba šlo u žalované o výrobu dopravních prostředků a u žalobkyně o dopravu.

Ve všech směrech šlo tu o právní otázky, které mohly nižší soudy řešiti samostatně, při čemž názory jiných osob (stran, znalců a j.) mohly jim sice býti vodítkem a podkladem posouzení, aniž byly pro ně jakkoli závazné. Proto nemůže býti vytýkáno jako rozpor se spisy, jestliže a pokud soudy přicházející zde otázky právní řešily samostatně anebo odchýlně od toho kterého znalce.

K tomu, aby bylo vyhověno žalobě zdržovací, jak se stalo, stačilo, že závadné jednání odporuje předpisu § 1 zákona proti nekalé soutěži, a netřeba proto dovolacímu soudu řešiti, zda a pokud jsou zde ještě také podmínky závadnosti s hlediska předpisů §§ 2 a 10 cit. zák.

Také co do zamítavé části — pokud jde o nárok zdržovací — jest uznati rozhodnutí za správné. Nelze zajisté žalované zcela všeobecně zakázati vůbec a jakékoli srovnávání již právě pro neurčitost takového žádání, protože nelze vyloučiti, že by za určitých okolností mohlo dojiti ke srovnání, jež by podle poměrů nebylo v rozporu s předpisem zákona proti nekalé soutěži. Co do tohoto žádání nebylo tu důvodu k nějakému bližšímu omezení se strany soudu, když ostatně k takovému vymezení došlo právě již v části vyhovující žalobě. Že by žalovaná byla označovala železnice za prostředek překonaný nebo méněcenný, nelze ani výkladem projevů dovoditi a nemá tedy v té příčině žalobní žádání podkladu ve skutkovém zjištění.

Žalobkyně brojí také proti té části výroku, v níž zamítnuta byla její žalobní prosba co do požadovaného odškodného. Sama připouští v dovolání, že jí nejde o náhradu skutečné škody jako ušlého zisku nebo výdělku, nýbrž že požaduje jen náhradu za příkoří a za újmu, kterou by utrpěla na př. na dobré pověsti tím, že zákazníci nabudou o jejím podniku nepříznivých představ. Lze uznati, že by soud hledě na § 16, odst. 3, uved. zák. mohl rozhodnouti jak o tom, zda taková újma vzešla, tedy též o důvodu, tak také o její výši, že se tedy v žádném směru nevyžaduje přesného důkazu všech pravotvorných skutečností. Nižší soudy skutečně vycházely z tohoto posouzení, zkoumajíce žalobní nárok, avšak podle výsledku oné činnosti nedospěly k závěru, že k nějaké újmě v naznačeném směru u žalobce opravdu došlo. Ani tu tedy v právním posouzení nepochybily, jestliže žalobce neuvedl nějaké konkrétní okolnosti, z nichž by se dal dovoditi opak.

Obě strany napadají rozhodnutí odvolacího soudu i co do výroku o uveřejnění rozsudku a co do výroku o útratách. Jestliže však dovolání neměla úspěchu ve věci hlavní, nebylo lze k této části jejich dovolání přihlídnouti jednak se zřetelem na předpisy §§ 18, 40, odst. 4, zákona proti nekalé soutěži, jednak podle § 528 c. ř. s.